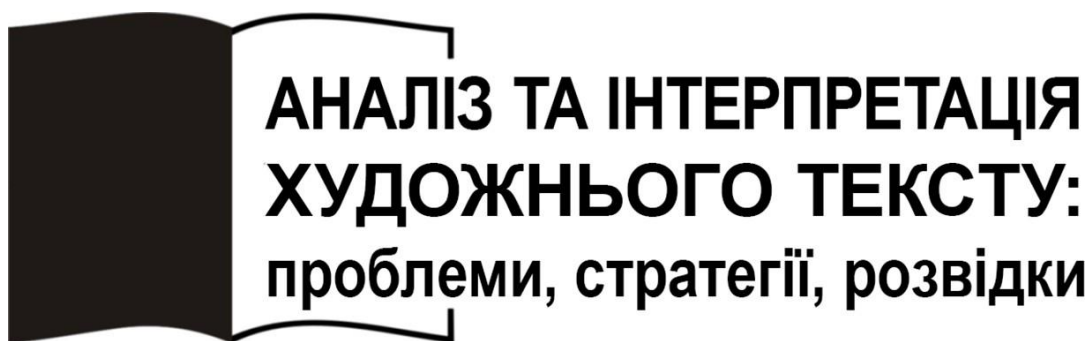

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ТЕОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ

**V Міжнародна наукова конференція
(Київ, 16–17 травня 2024 р.)**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

КИЇВ 2024

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ДРУКУ
Вченою радою
факультету іноземної філології
УДУ імені Михайла Драгоманова
(протокол № 11 від «20» червня 2024 р.)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ЛЕМІШ Н.Є. – доктор філологічних наук, професор
КОРНІЄНКО О.О. – доктор філологічних наук, професор
ПАХАРЄВА Т.А. – доктор філологічних наук, професор
КОСТЮК О.М. – кандидат філологічних наук, доцент

V Міжнародна наукова конференція «Аналіз та інтерпретація художнього тексту: проблеми, стратегії, розвідки» (Київ, 16-17 травня 2024 р.). Тези доповідей / Відповід. ред. Т. А. Пахарєва, ред. та підгот. до друку Т. А. Пахарєва, О. М. Костюк. К.: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. – 101 с. - електронне видання.

Видання відображає проблематику конференції, що її було присвячено різноманітним аспектам функціонування літератури в міжмистецькому просторі, зокрема, літературній складовій у синтетичних видах мистецтва; музичній, живописній, кінематографічній складовим поетики літературного твору; міжмистецькій взаємодії в межах індивідуальної творчої практики; взаємодії літератури з іншими видами мистецтва в жанровому аспекті; впливу цифрових технологій на форми та способи функціонування літератури в міжмистецькому просторі.

МОТИВ ВІЙНИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МЕРЕЖЕВІЙ МІКРОПОЕЗІЇ

Сучасний розвиток людства безсумнівно проходить під сильним впливом глобалізаційних процесів. В економіці, політиці, науці, релігії та мистецтві відбуваються значні зміни і модифікації. У зв'язку з новими реаліями інформаційного, постмодерного та цифрового суспільства маємо нові тенденції в художній літературі. Однією з головних змін у сфері словесного мистецтва є поява та розвиток мережевої літератури, яка стала результатом стрімкого розвитку науки та технологій, виникнення електронних носіїв і глобальної мережі Інтернет.

Мережева література (віртуальна література, Інтернет-література) – це різновид літературного мистецтва, де текст залежить від цифрового носія. Інтернет має значний вплив як на текст, так і на його автора. Мережа передусім відозмінює шлях тексту від автора до читача: в Інтернет-просторі для публікації та поширення тексту не потрібні друкарські машини, гроші, дозвіл від влади тощо, що не лише змінює всі комерційні аспекти літератури, але також впливає на форму та зміст самого тексту. Мережева література, органічно поєднуючи різні види мистецтва та використовуючи різноманітні ігрові стратегії, створює нові жанрові форми. Одним із нових видів віртуальної літературної поетичної творчості є так звана «пиріжкова» лірика чи «мікропоезія».

«Пиріжкова» лірика (з її численними жанровими різновидами) сформувалася у 2003 році. Творцями її вважають Владислава Кунгурова (@ al cogol) та Вадима Саханенка (@ sohas), які опублікували у мережі кілька чотиривіршів, написаних білим чотиристопним ямбом без заголовних літер та розділових знаків, після чого відкрили в мережі першу т. зв. «пиріжкову». Пізніше з'явилися інші сайти поезії цього виду, а також групи у соціальних мережах. Так сформувався цілий рух, який об'єднав авторів та шанувальників нового поетичного формату. «Пиріжки», за визначенням авторів, є «зразком лаконічності, образності та глибини думки. Без жодного, до того ж, пафосу та занудності. Коротко, ясно, дотепно і точно в інсайт...» [4]. Чітко прописані формальні канони «пиріжків»: кількість рядків, віршовий розмір, кількість складів, наявність чи відсутність рими та ін. Також застосовуються спеціальні символи (знаки пунктуації, емодзі та ін.), інколи використовується лайка, нецензурні слова та вирази. Тематика «пиріжків» (як і класичної поезії) максимально широка. Можна сміливо сказати, що класифікація ліричних творів за тематичним принципом: пейзажна лірика, інтимна, громадянська, філософська тощо – можлива і тут. Але традиційні теми, зазвичай переосмислюються та подаються в гумористичному чи іронічному ключі. Необхідні ознаки вдалого «пиріжка» окреслюються за аналогією до однойменного

кулінарного виробу – це «свіжість» (актуальність, цікавість, яскравість) та «соковитість, смак» (оригінальність, несподіваний сенс та задоволення від споживання твору).

«Пиріжкова» поезія досить швидко здобула популярність за межами т. зв. рунету. На українських ресурсах «пиріжки» фіксуються з 2011 року. Одним із перших критиків цього жанру та автором першого українського «пиріжка» стає Олександр Ірванець (нар. 1961) – український поет, прозаїк, драматург та перекладач. Він пропонує розглядати «пиріжки» як зразки не поезії, а творчості (поряд з прислів'ями, приказками, примовками). На запитання «Чому в Україні досі немає «пиріжків»? О. Ірванець опублікував досить різкий пиріжок-відповідь:

Все хочете, як у Росії:

Футбол паскудний, мова, час?

Що ж, я вам можу підіграти.

ВДАВІТЬСЯ ВАШИМ «ПИРАЖКОМ»!

© Олександр Ірванець [3]

«Пиріжок» Ірванця став, очевидно, першим зразком цього жанру, але не останнім. У 2015-2016 роках у соціальній мережі ВКонтакті було створено групу «Вибрики-верлібрики» – перший український варіант «пиріжкової» поезії. Сьогодні у соціальних мережах активно функціонує український проєкт «Мікропоезія»: це Facebook-спільноти «Мікропоезія», «Віршики-пиріжки», а також Телеграм-канал «Віршики-пиріжки». Адміністратори Facebook-груп так окреслюють можливості та завдання розвитку мікропоезії: «Гумор завжди допомагав людям, адже влучне слово теж підтримує дух. Навіть у цей важкий для України час... Тож кому пишеться – пишіть, борімося із ворогом словом та сміхом!» [2].

Формальні вимоги до мікрівіршів чітко прописані. Серед загальних, наприклад, такі: «Адміністрація групи не схвалює відвертої похабщини, фізіологічних жартів примітивного рівня», «Ми прагнемо до гарної та правильної української мови, тож просимо перевіряти наголоси та уникати русизмів», «Якщо ви використали чиясь ідею, чи хтось вас надихнув, то поряд із своїм ніком пишемо: muzz та нік або ім'я та прізвище тієї людини: © Вільха muzz Іронія» й інші [2]. Окремо наголосимо на правилі, що стосується використання заголовних літер, оскільки у ньому відображено не лише формальний підхід, а й ціннісні орієнтації авторів проєкту: «Усі слова пишуться малими літерами та без розділових знаків. Особисто я наразі принципово пишу Україна з великої, хоч це і не за правилами, ви можете – як вважаєте за потрібне» [2].

Тематичний спектр українських «мікрівіршів» також максимально широкий. Сьогодні ж одним з провідних мотивів мікропоезії стає війна. Автори віршів нерідко супроводжують такі тексти тематичним хештегом #віршівійни. Продемонструємо реалізацію цієї теми у різних жанрових різновидах української пиріжкової лірики.

Перший жанровий різновид у пиріжковій ліриці – це «пиріжок» – неримований катрен, написаний чотиристопним ямбом, кількість складів за рядками 9-8-9-8; текст написаний малими літерами, без розділових знаків і дефісів:

*не вірю я що є в природі
тварини гірші за русню
гієни ви такі прекрасні
коли поставить коло них*

© дядько в
#пиріжок [2]

Наступним жанровим різновидом мікропоезії є «порошок» – чотиривірш, написаний чотиристопним ямбом з усіченим останнім рядком, кількість складів: 9-8-9-2; другий і четвертий рядки римуються і рима має бути чітка; усічений рядок, як правило, виконує функцію «родзинки» вірша:

*аж степом курява стелилась
то козаки часів нових
давали вражим окупантам
під дих*

© Vel
#віршівійни [2]

*купити світлі фен чи шубку
нестерпно мучився кіндрат
а потім плюнув й задонатив
донат*

© Меланія Дереза
#віршівійни [2]

Ще одним жанровим різновидом пиріжкової лірики є «журбинка» – римований чотиривірш написаний тристопним хореем; кількість складів: 6-5-6-5; зазвичай має сумний, іронічно-сумний чи трагікомічний зміст:

*гради щось замовкли
котик задрімав
грюкну чимсь над вухом
щоби не звикав*

© Іронія
#журбинка [2]

По суті, мікрівірші є черговим досвідом інституціоналізації фатичного мовленнєвого жанру, який можна визначати як вправляння в дотепності, жарт, «стьоб» чи «прикол». Саме тому обов'язковими рисами пиріжкової поезії є гра слів та сенсів, підтекст, пародія, гумор (в тому числі й чорний), іронія тощо. Проте, наявні окремі мікрівірші, у яких тема війни набуває філософського осмислення, а самі тексти передають настрої трагізму, смутку, печалі:

*все буде знову Україна
і буде виграна війна
та найстрашніше в перемозі
ціна*
© Муля
#порошок [1]

*усе про що ми тут говорим
насправді попів і сміття
в ту мить як хтось боронить наше
життя*
© Муля
#віршівійни [2]

Окремі зразки мікропоезії можна віднести до патріотичної лірики, оскільки в них відображена любов до України, віра в перемогу та світле майбуття:

*не відкриваю таємницю
це знають навіть дітлахи
що хто не любить Україну
лохи*
© IceBerg muzz stav
#порошок [1]

*тягар ка\$апфької навали
народ нескорений знесе
бо Україна наша понад
усе*
© Іронія
#порошок [2]

Отже, проаналізувавши наявні різножанрові зразки української мікропоезії на тему війни, можемо говорити про їх художньо-рецептивний та гедоністичний потенціал: гумор у віршиках-пиріжках виступає засобом подолання стресу. Сублімація глибоких травматичних переживань, візуалізація екзистенційних страхів, що максимально загострюються в ситуації усвідомлення власної незахищеності та смертності, знаходять промовисте відображення не лише в традиційному мистецтві [див. 5], а й у форматі мережевої мікропоезії.

Література

1. Віршики-пиріжки. *Telegram*. URL: <https://t.me/pirishki>
2. Мікропоезія. *Facebook*. URL: <https://facebook.com/groups/486144873470726/>

3. Олександр Ірванець. *Facebook*. 5 жовтня 2011 р. URL: <https://www.facebook.com/alekirvan/posts/pfbid09FAzpYahgShZP75n7XtK2DCKnav7e2YWcfQU7LPGD6JVLHmTVQCegNBaufKMHKtXI>
4. Пиріжкова поезія. *AdMe*. URL: <http://www.adme.ru/vdohnovenie-919705/pirozhkovaya-poeziya-369555/>
5. Стоян С. Мистецтво та війна: специфіка художніх трансформацій: Есей. *Філософська думка*. Вип. 3. С. 119–124. URL: <https://dumka.philosophy.ua/index.php/fd/article/view/623>

Таратута С. Л.
(Вінниця, Україна)

РОМАН П. ЗЮСКІНДА «ПАРФУМИ» В ДЗЕРКАЛІ КІНЕМАТОГРАФА: ЗАСОБИ ВТІЛЕННЯ АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ

Проблема екранізації художніх творів, яка стала складовою компаративістики, дедалі ускладнюється із збільшенням кількості кіноадаптацій. Дискусії щодо співвідношення літературного твору та його кіноверсії знайшли своє відображення в наявності різноманітних класифікацій екранізацій, зміні підходів до їхнього дослідження. Семіотичний підхід, який фактично витіснив порівняння творів кіно та літератури за критерієм схожості/несхожості, презентує кіноадаптацію як «результат інтерсеміотичного перекодування, <...> відтворення написаного слова аудіовізуальними засобами кінематографа» [2, с. 129]. Саме з цих позицій можна пояснити різне ставлення до одних і тих же екранізацій, адже співвіднесеність літературних образів та їхнього кіновтілення – процес, який у свідомості читача-глядача переломлюється крізь призму його образного мислення, фантазії, уяви, – ускладнюється через візуалізацію, яка надає підсвідомим уявленням чітких персоналізованих рис, як результат, людина може бути «шокована отілесненням персонажів» [1, с. 92]. «Реалістична конкретність кінознака часто відповідальна за деформацію, редукцію або, навпаки, інформативне збільшення смислових кодів фільму порівняно з його літературним першоджерелом» [1, с. 93]. Цей факт та намагання режисера втілити в кіноверсії власне прочитання твору завжди призводить до складного діалогу між творцем кіноадаптації та автором літературного першоджерела.

Роман П. Зюскінда «Парфуми», виданий у 1985 р., одразу став світовим бестселером. Він був перекладений 47 мовами і виданий загальним накладом більше ніж 12 мільйонів примірників. Шалена популярність твору неодмінно мала привести до його екранізації, на яку чекали. Водночас було зрозуміло, що специфіка змісту роману значно ускладнить його постановку. В цілому так і сталося. Враження від кіноверсії були дуже різні.

Режисер Т. Тиквер одразу поставив перед собою дуже складне завдання, адже йому необхідно було передати на екрані за допомогою візуальних засобів те, що відтворити в такий спосіб майже неможливо – запахи. Отже, питання

ЗМІСТ

<i>Mikkonen, Kai (Helsinki)</i> JUST LIKE A PAINTING, ONLY BETTER: INTERART RIVALRY AND ANXIETY IN BALZAC'S "LE CHEF-D'OEUVRE INCONNU" ("THE UNKNOWN MASTERPIECE").	3
<i>Астахова А. А. (Київ)</i> ЕСХАТОЛОГІЧНА КАТАСТРОФА В МІФАХ ТА ЕПОСАХ НАРОДІВ СВІТУ.....	8
<i>Босак Н. Ф., Босва Е. В. (Одеса)</i> INSTAGRAM-БЛОГ І МЕРЕЖЕВИЙ ЩОДЕННИК ЯК ЖАНРИ ВІРТУАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	12
<i>Волошин В. О. (Харків)</i> ОБРАЗ ТОКСИЧНОЇ РАШИ У ВІРШАХ ОЛЬГИ СЛОНЬОВСЬКОЇ	15
<i>Горіна Ж. Д., Ярошевич М. В. (Одеса)</i> УКРАЇНСЬКА ВІДЕО-ЗВУКОВА ПОЕЗІЯ В ДОДАТКУ ТІК-ТОК: МІЖМИСТЕЦЬКИЙ КОНТЕКСТ	19
<i>Горіна Ж. Д., Чернопіщук А. І. (Одеса)</i> ЛІТЕРАТУРА Й ІНТЕРНЕТ: ТОЧКИ ПЕРЕТИНУ ТА ШЛЯХИ ВЗАЄМОДІЇ	24
<i>Даниленко Ю. А. (Харків)</i> ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ПОНЯТТЯ «ПОВНОТА» У ТВОРІ ЦАО СЮЕЦІНЯ «СОН У ЧЕРВОНОМУ ТЕРЕМІ»	26
<i>Ділай І. (Львів)</i> ДИСТАНЦІЙНЕ ЧИТАННЯ ЯК МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ МАРГАРЕТ ЕТВУД)	29
<i>Золотько А. А. (Харків)</i> ІНТЕРМЕДІАЛЬНІСТЬ У ПОЕТИЧНОМУ ПРОСТОРІ СПОГАДУ В ПОЕЗІЇ ІВАНА МАЛКОВИЧА «КАТАРСИСИ» (ЧАСТИНА ІІ)	32
<i>Клейтон Д. (Оттава)</i> ЛЕГЕНДА О ВЕЧНОМ ЖИДЕ И «ПЕРЕХОД ЧЕРЕЗ ЗБРУЧ» ИСААКА БАБЕЛЯ.....	36
<i>Козлова А. Г. (Харків)</i> ОСОБЛИВОСТІ ЛІРИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ ПОЕТА-ХУДОЖНИКА СВЯТОСЛАВА ГОРДИНСЬКОГО	42
<i>Костюк О. М. (Київ, Україна).</i> ФОРМИ І ФУНКЦІЇ ТЕАТРАЛЬНОСТІ У РОМАНІ РОЇ ХЕНА «ДУШІ»	46

Кравець В. В. (Кельн) КІЛЬКА ЗАУВАЖЕНЬ З ПРИВОДУ КИЇВСЬКОГО ВИДАННЯ ЧАСІВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ «НЕДЕЛЯ ЛІТЕРАТУРИ И ИСКУССТВА»	49
Лях Т. О. (Ужгород) ПОЕТИКА МИСТЕЦТВА В НОВЕЛАХ НІНИ БІЧУЇ: ОСЯГНЕННЯ МЕТАФІЗИЧНОГО ГОРИЗОНТУ БУТТЯ.....	51
Матющенко А. В. (Київ) «ПОЕМА ПРО МОРЕ» О. ДОВЖЕНКА: СОЦРЕАЛІСТИЧНЕ, ІСТОРИЧНЕ, САКРАЛЬНЕ.....	54
Мельник Т. М. (Вінниця) МУЗИЧНИЙ ЕКФРАЗИС В РОМАНІ П. КІНЬЯРА «ВІЛЛА АМАЛІЯ»	59
Нікітська К. І. (Київ) ТЕМА ПОШУКУ ВТРАЧЕНОЇ ГАРМОНІЇ В «ТРИЛОГІЇ АРАНСЬКИХ ОСТРОВІВ» М. МАКДОНІ	62
Нікоряк Н. В. (Чернівці) КІНОПОЕТИКА ОПОВІДАННЯ ТЕТЯНИ БЕЛІМОВОЇ «СТОП-КАДР».....	65
Односум Н. В. (Київ - Гельсінкі) СОН ЯК ЕКФРАЗИС В ПОЕЗІЇ АРСЕНІЯ ТАРКОВСЬКОГО	69
Пахарєва Т. А. (Київ) РАМКОВІ ЕЛЕМЕНТИ У ПОЕТИЦІ ФІЛЬМІВ П. П. ПАЗОЛІНІ	74
Сажина А. В. (Чернівці) МОТИВ ВІЙНИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МЕРЕЖЕВІЙ МІКРОПОЕЗІЇ.....	76
Таратута С. Л. (Вінниця) РОМАН П.ЗЮСКІНДА «ПАРФУМИ» В ДЗЕРКАЛІ КІНЕМАТОГРАФА: ЗАСОБИ ВТІЛЕННЯ АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ	80
Хуттунен Т., Кондакова Д. (Гельсінкі) ФІНСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ЛІТЕРАТУРНІ ВЗАЄМИНИ НА ТЛІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ: ПЕРШІ КОНТАКТИ Й ПЕРЕКЛАДИ, МОВНІ ЗАКОНІ І ЗАБОРОНИ	84
Чмир А. В. (Одеса) РОМАН «СПРАВЖНІЙ МАЗЕПА» П. КРАЛЮКА В КОНТЕКСТІ ІНТЕРМЕДІАЛЬНОСТІ	88
Шевченко Т. М. (Одеса) МЕДІЙНИЙ ОБРАЗ СТЕПАНА ПРОЦЮКА.....	93
Юферева О. В. (Київ) МЕДІЙНИЙ ОБРАЗ СТЕПАНА ПРОЦЮКА.....	98

Навчально-методичне видання

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ЛЕМІШ Н.Є. – доктор філологічних наук, професор
КОРНІЄНКО О.О. – доктор філологічних наук, професор
ПАХАРЄВА Т.А. – доктор філологічних наук, професор
КОСТЮК О.М. – кандидат філологічних наук, доцент

**V Міжнародна наукова конференція «Аналіз та інтерпретація
художнього тексту: проблеми, стратегії, розвідки»**

(Київ, 16-17 травня 2024 р.). Тези доповідей

Підписано до друку *19 вересня 2024 р.*
Формат 60x84/16. Папір офісний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. др. арк. 5,87. Об.-вид. арк. 6,67.
Наклад 300 прим. Зам № 097
Віддруковано з оригіналів

Вид-во Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова
01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9
Свідоцтво про реєстрацію № 1101 від 29.10.2002.
(044) 239-30-26.